

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevr. Drs. E.I. Schippers
Kabinetsinformatuur
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Houten, 3 april 2017

Ons kenmerk: 2017-3-4/JPS/JDJ/eb

Geachte mevrouw Schippers,

Bij deze willen wij, de besturen KansPlus en Sien - landelijke belangenorganisaties voor mensen met een verstandelijke beperking - uw aandacht vragen voor het volgende.

Het aantal mensen met een verstandelijke beperking is betrekkelijk klein in vergelijking met andere groepen mensen die zorg nodig hebben. Het is jammer maar begrijpelijk dat in de verkiezingscampagne niet veel aandacht aan deze groep besteed is.

Het betreft echter wel een groep mensen die door de aard van de beperking levenslang en levensbreed bijzondere zorg en ondersteuning nodig hebben. Dit geldt niet alleen voor de mensen met een verstandelijke beperking zelf, maar ook voor hun familienetwerken die een levenslange verantwoordelijkheid hebben om er voor hun verwant met een beperking te zijn en voor hun belangen op te komen. We zijn daarom van mening dat het in de onderhandelingen voor het vormen van een nieuw kabinet wel belangrijk is dat aan deze groep specifieke aandacht besteed wordt.

Naast een aantal algemene punten en wensen die voor zorgafhankelijke mensen in het algemeen gelden, en die u ook vast al wel in het vizier zult hebben, hebben we voor mensen met een verstandelijke beperking een aantal specifieke punten die van groot belang zijn. In de bijlage bij deze brief zijn deze punten kort uitgewerkt.

We hopen dat deze punten zullen worden meegenomen in de komende onderhandelingen. Desgewenst zijn we uiteraard bereid de punten nader toe te lichten en met voorbeelden uit de praktijk te onderbouwen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'S' followed by a vertical line and a horizontal line extending to the right.

J.P.S. van de Siepkamp
voorzitter KansPlus

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'S' followed by a vertical line and a horizontal line extending to the right.

J.D.J. Spanbroek
voorzitter Sien

KansPlus
De Haag 10
3993 AW Houten
030-2363744

SIEN
Postbus 1155
3860 BD NIJKERK
030-2363738

Wat is belangrijk voor mensen met een verstandelijke beperking?

1. Versterking van de positie van de cliënt.

KansPlus heeft in de vorige kabinetsperiode al enkele voorstellen ingebracht met betrekking tot de vernieuwingsagenda WLZ. Drie belangrijke punten daarbij die de positie van de cliënt versterken zijn:

- a. Volledige scheiding van wonen en zorg, ook voor ZIN. Dit kan zonder aantasting van de vastgoedportefeuille van de zorgaanbieders en zonder vergroot risico op kapitaalvernietiging.
- b. Geen cliëntvolgende financiering, maar cliëntgestuurde financiering. Laat zorgkantoren op het niveau van kleine, overzichtelijke cliëntengroepen de zorg inkopen op basis van het behoefteprofiel van de groep, en in nauw overleg met de cliënten en hun vertegenwoordigers. Bij de inkoop moet voor de cliënten/vertegenwoordigers transparant zijn welke middelen voor de directe zorg beschikbaar zijn en hoeveel er naar indirecte activiteiten en overhead gaat.
- c. Verbreding van de onafhankelijke cliëntondersteuning naar onafhankelijke ondersteuning gedurende de gehele zorgcarrière. Een deel van deze (regie)ondersteuning is nu onderdeel van het ZIN-pakket. Door het daar financieel uit de halen en cliënten de ruimte te bieden zelf te beslissen door wie ze zich willen laten ondersteunen, kan dit budgettair neutraal gebeuren.

NB. Desgewenst zijn we graag bereid nader toe te lichten hoe we denken dat een en ander binnen het budgettaire kader en binnen het huidige zorgstelsel gerealiseerd kan worden.

2. Recht op zorg

Bij de stelselwijziging in 2015 is ervan uitgegaan dat mensen in de WLZ recht hebben op de geïndiceerde zorg. Toch zien we dat aan dit recht op twee manieren getornd wordt. Enerzijds doordat er nog steeds wachtlijsten zijn, met name voor mensen die een meer dan gemiddelde zorgvraag hebben. Anderzijds door een verschraving van de zorg over de hele linie. Recht op zorg is recht op zorg. Dat betekent dat het kabinet voldoende financiële ruimte moet creëren om iedereen die een indicatie heeft ook de bij die indicatie behorende zorg te bieden.

3. LVG terug in de WLZ

De zorg en ondersteuning voor mensen met een lichte verstandelijke beperking in de WMO is niet goed op orde. Gemeenten hebben onvoldoende kennis ten aanzien van deze doelgroep en er zijn binnen de WMO onvoldoende mogelijkheden om de noodzakelijke ondersteuning te bieden. Er is nu een te groot risico dat mensen in de problemen komen en uiteindelijk als gevolg van toenemende gedragsproblematiek alsnog in de WLZ terecht komt, of met justitie in aanraking komt. Door deze groep terug te brengen in de WLZ kunnen deze risico's verminderd worden. Terugbrengen in de WLZ betekent uiteraard niet dat deze mensen niet zoveel als mogelijk binnen de reguliere samenleving hun plek moeten en kunnen hebben.

4. Meer inzet op onafhankelijke cliëntondersteuning

Zowel in de WMO als in de WLZ is het recht op onafhankelijke cliëntondersteuning vastgelegd. Hier wordt nog weinig gebruik van gemaakt omdat gemeenten, zorgkantoren en zorgaanbieders de cliënten en hun vertegenwoordigers onvoldoende actief wijzen op de mogelijkheid van cliëntondersteuning.

In de WMO wordt in sommige gemeenten de cliëntondersteuning door vrijwilligers geboden. Het nieuwe kabinet moet duidelijk maken dat cliëntondersteuning een professionele vorm van ondersteuning is en dient te zijn, en dat gemeenten, zorgkantoren en zorgaanbieders de cliënten actief op de mogelijkheid hiervan moeten wijzen.

5. Transparant maken van de geldstromen

De geldstroom in de WLZ is niet transparant en voor cliënten en cliëntenraden niet te volgen. Zorgaanbieders en zorgkantoren geven verschillende en soms tegengestelde signalen over het al dan niet beschikbaar zijn van geld. Instellingen die in de ogen van het zorgkantoor onvoldoende kwaliteit bieden, worden gekort op het budget waardoor cliënten dubbel getroffen worden. Ook zien we dat gelden die zorgaanbieders krijgen voor WLZ cliënten ingezet worden voor zorg en ondersteuning in het sociaal domein. Er moeten maatregelen worden genomen die ertoe leiden dat inzichtelijk wordt hoe de geldstroom verloopt en welke afweging in dit proces door zorgkantoren en zorgaanbieders worden gemaakt.

6. Financiering wettelijke vertegenwoordiging

Door de aard van de beperking hebben de meeste mensen met een verstandelijke beperking de ondersteuning nodig van een wettelijk vertegenwoordiger in de vorm van een mentor, bewindvoerder of curator. Dit is een direct gevolg van hun beperking en de kosten hiervan dienen niet gezien te worden als een verplichte eigen bijdrage, maar moeten vanuit de ZVW gefinancierd worden.

7. Financiering cliëntenorganisaties

De overheid mag zich gelukkig prijzen met de vaak grenzeloze inzet - dit is letterlijk levenslang en levensbreed - van familienetwerken van mensen met een verstandelijke beperking; zowel in de directe zorg en ondersteuning, maar ook in het opkomen voor hun belangen, zowel individueel als collectief. Met name door de decentralisaties en de deregulering is wordt dit steeds complexer voor mensen. Om deze inbreng van de familienetwerken overeind te houden moeten individuele mensen ondersteund kunnen worden door krachtige regionale en landelijke branche specifieke cliëntenorganisaties. Deze organisaties moeten cliënten en hun vertegenwoordigers kunnen ondersteunen met individuele adviezen en dienstverlening, en door het mee vorm geven aan de collectieve belangenbehartiging. Deze brancheorganisaties van cliënten zijn niet minder belangrijk in het geheel van het zorgstelsel dan de brancheorganisaties van de zorgaanbieders, en dienen dan ook op een vergelijkbare manier gefinancierd te worden vanuit de collectieve zorgkosten (denk bijvoorbeeld aan een bedrag van € 5 per cliënt in de WLZ en WMO).